

Hajónapló – Zsolczai Balázs festőművészről kiállítása ürügyén

Hajónapló címmel önálló kiállítást rendezett festményeiből Zsolczai Balázs festőművész a kecskeméti Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ földszinti kiállítótermében (2024. október 18.–2024. november 7.). A Katedra Középiskola művészstanára húsz év terméséből válogatta össze tárlatának anyagát. Az installációból kiderül: a hajózás és a hajónapló nem csak metaforikus értelmű a művész életében. Életének meghatározó eleme a víz és a hajózás a maga alkotta, különféle úszó alkalmatosságokkal.

Zsolczai Balázs 45 évvel ezelőtt látta meg a napvilágot Kecskeméten, egy művészetek iránt érdeklődő, nyitott, polgári életmódot élő családban. Alkotói vénáját minden bizonnyal az Iparrajziskolát elvégző, jelmez- és díszlettervezőként is működő, grafikus nagyanyjától örökölte. A téri ábrázolás alapjait a Bruncsák András vezette Kecskeméti Képzőművészeti Szabadiskolában sajátította el, ahonnan egyenes útja vezetett a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola angol-rajz szakára. Szegeden Aranyi Sándor irányításával elsajátította a mesterség gyakorlásához szükséges ismereteket, az alapvető eljárásokat. Tanulmányait a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán folytatta, ahol Somody Péter professzor fordította a figyelmét az anyagfestészet és a geometrikus látásmód, a nonfiguratív ábrázolás felé. Egykori diplomamunkájának meghatározó darabjaival kezdődik jelenlegi tárlata is.

Zsolczai Balázs munkái először a tervezőasztalon, papírkollázsok formájában születnek meg, ahol a fejében megképződött gondolat elsőként testet ölt. A geometriára épülő, döntően felülnézeti képei az idők során sokat változtak, feldúsultak festői elemekkel, átalakultak a faktúrák, a képek felülete jóval differenciáltabbá vált. Nem változtak azonban a felhasznált anyagfajták. Balázs továbbra is homokból, téglaporból, hamuból, földből alkotja meg képeit, esetenként pigmentekkel elérve az erőteljesebb festői hatásokat. Művei egyfajta korai drófelvételeknek is tekinthetők, amelyekben felülről láttatja a számára fontos lélektájképeket. Mert hogy a munkáit lélektájképeknek tekinti elsősorban.

Olyan munkáknak, amelyek a rendet, a harmóniát keresik a körülöttünk levő, zaklatott világban. Zsolczai Balázs büszkén vállalja mélyen megélt istenhitét, amely meghatározza erkölcsi alapállását is. A káosz felé haladást, az apokaliptikus jeleket természetesen érzékeli, de a rendezetlenség nála nem szervül képekké. Ilyen lelkiállapotban nem születnek újabb képek.

Képek akkor születnek, amikor a szüntelen hajózás közben elérkezik egy-egy szükségszerű megálló: a szemlélődés, a kontempláció ideje, amely többnyire képekben tárgyasul. Ezek azok a pillanatok, amelyek bekerülnek az alkotó hajónaplójába, amelyekre rápillantva felidézhető mindaz, amit Zsolczai a világról gondol, és a saját kódnyelvén közöl.

Zsolczai Balázs piktúrájának másik vonulata a 2010-es évek környékén elkezdett Álomnyaraló sorozat, és ennek elágazásai: a zongoraklavíratúrát vagy könyvtornyokat felidéző, szintén nagy, átfogó tömbökből építkező, már több könnyebb asszociációra módot adó, akrillakkal és pigmentekkel készített festményei. Az álomnyaraló persze sokkal inkább emlékeztet Babel tornyára, vagy egy, a határtalan konzumálásunk egyik emlékműveként is felfogható olajfűrtoronyra, egy konténerekkel dugig rakott hajóra, semmint Cinque Terre vagy az Amalfi-part hegyoldalba épülő, tényleg álomszerű villáira. Balázs a hite szerinti megoldást is felkínálja Weöres Sándor híres mondatát alapul véve, egy lajtorját ábrázoló festménnyel: Alattad a föld, feletted az ég, benned a létra...

Zsolczai Balázs mindkét vonulatba tartozó képei közvetítik az alkotó környezetünkért érzett aggodalmát és felelősségérzetét. A teremtett világért érzett felelős magatartás nem csak a hívő ember feladata: valamennyiünk nehezen kikerülhető, belső erkölcsi parancsa kell legyen.

A művész alkotómunkájának meghatározó eleme a mögötte levő, stabil családi háttér. Feleségével, Judittal, aki nemcsak a lelki társa, de az első kritikusa is, három gyermeket nevelnek. Természetesen mindannyian eveznek is, hiszen hajózni muszáj. Leginkább nem egy konkrét célért, hanem az útért magáért. A kiállítás terében erről is üzen a saját kezűleg készített kenu, a világot felülről szemlélő albatrosz és a három gyermek számára készített, névvel ellátott evező.

(Elhangzott a kiállítás megnyitóján.)